

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra JOHANNES EWALDS LEVNET OG MEENINGER

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 272. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353511150256/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

272 JOHANNES EWALDS LEVNET OG MEENINGER

læse er en Nar, om han troer, at hans infame, nederdrægtige, umenneskelige Blod, kan toe hans skidne Sjæl reen i den Allershelligstes Øyne — Og jeg vilde være en Nar, om jeg troede, at det langt ædlere Blod, som nu farver mine Kinder, skulde kunde 5
 aftoe de Pletter, hvormed den ædle, den i sig selv uskyldige Drue-Saft, altfor ofte har besmittet mig — Ney, ney dyrebarste Forsoner! — men du veedst, og jeg veed et Blod, som kan, som skal af-
 toe dem — Men umueligt er det nogetid at naae 10
 vort store Mynsters, den kjærligste, den ædelste Menniske-VensFod-Spor, uden at elske sine Brødre — Og hvorledes kan man elske dem, naar man ikke i det mindste stræber, at gjøre dem de Feyl, som man har begaaet, og som man kun kan angre, saa 15
 uskadelige som mueligt? — Men mig, som fra andre Sider, har gjort mig bekendt og synlig for mange paaligger dette meer end andre — Jeg lider derunder; men just dette giver mig den sødeste Trøst, den fasteste Overbeviisning, at jeg efterkom- 20
 mer min Pligt; — fordi den er en Pligt — Og naar jeg engang fuldkommen har udvikket det Træk, som Historiens Regler nu kun tillade mig at anlegge; saa skal min Ydmygelse allene kunde give mig Dristighed nok at sige til eder, mine med- 25
 lidende Brødre — Lad dette forsoner! —

Fra den første Tid af, hvori jeg kan erindre mig selv, og hvori jeg kjendte stærke og spiritueuse Drikke, har jeg altid været en determinert Elsker af dem — Det var maaskee kun at smigre mig selv, 30
 maaskee det og var at tale ugrundet; om jeg sagde, 9 at mit cholericke Temperament, min tørre og heede Complexion havde nogen Skyld heri — Jeg vil før troe, at den første Kilder, som min Sjæl har følt, ved de nye, de besynderlige, de store og ædle Bil- 35
 leder, som udklækkede af Viinens Heede sværmede omkring den — at det første vellystfulde epanchement, den ulmende, varme, smeltende Udvidelse, som mit Hjerte fornam ved den fremmede

Ild; har forført mig til at anstille nye Forsøg — og
 at disse, da de lykkedes ligesaavel, efterhaanden
 har gjort mig det trygt, sædvanligt og nødvendigt
 at anstille fleer; uden at tilsidst enten Stregen, eller
 5 den RendeSteen, den AfGrund, som laae bag ved
 Stregen kunde skrekke mig derfra — Hvad det
 første betrefter, saa er det vist, at min Sjæl altid
 har fundet en usigelig Fornøjelse, i det besynder-
 lige, det usædvanlige og det store; i det, som Ind-
 10 bildnings-Kraften selv sjelden seer uden fremmed
 Lys, og det, som man følgelig langt sjeldnere seer
 virkelig — Denne Tilbøjelighed er gaaet saa vit
 hos mig, at det sædvanlige og daglige undertiden
 derover virkelig er blevet mig modbydeligt, og at
 15 jeg ikke sjelden har syntes mig en Borger af en
 anden Verden — Jeg har før talt noget om dette
 Hæng hos mig — Af denne Aarsag var det mig som
 et Barn, den største Vellyst at høre Eventyrer, da
 jeg blev en Dreng at læse Romaner, og da jeg blev
 20 ældre, at spille dem selv — Af denne Aarsag, synes
 mig virkelig endnu hver Nat, hver Søvn uheldig
 og spildt, hvori jeg ikke drømmer — Af denne Aar-
 sag finder jeg i denne Time, en langt større Vellyst
 ved en halv Flaske Viin i min ensomme Grotte,
 25 end jeg skulde finde i det udsøgteste Selskab, af
 peene Nymphes, eller af tørre Philosophes — Hvad
 Hjertets Udvidelse betrefter, saa tvivler jeg paa,
 at nogen Dødelig besidder et følsommere, ømmere,
 og — hvad skal jeg kalde det? — kiøderkjærere
 30 Hjerte, end jeg — Smertens Glæde selv, som nu
 næsten er den eneste, hvori det kan tage Deel; er
 det den saligste Vellyst — men enhver større Hand-
 ling, som det føeler, er det en Straale af Himme-
 len; og i en Strøm af Livets Kilde forvandles en-
 35 hver Taare, som den afnøder mit Øye — Af denne
 Aarsag har jeg altid med en unævnelig Vellyst læst
 og hørt velskrevne Tragoedier; og da jeg blev æl-
 dre forsøgt at skrive dem selv — Af denne Aarsag
 troer jeg endnu, at jeg i det mindste har vant mig

274 JOHANNES EWALDS LEVNET OG MEBNINGEK

til at elske Viinen; fordi den i Mangel af store og rørende Handlinger, skaber dem for mit Hjerte; og hvor de virkelig har Sted, udvider det til at kunde nyde dem fuldkommen — Den synes mig — at forstaae her, som i alt det ovenanførte, naar det ikke gaaer over Stregen — at gjøre mig meer Opfindelsesfuld, meer skabcrisk, dristigere, ædelmodigere, større og bedre, end jeg eliers skulde være — Thi man maae mærke, at Viinen vist aldrig har været nødvendig enten til at gjøre mit Hjerte følsomt, eller til at hjælpe min Indbildnings- Kraft i at udfinde nye Billeder — Men jeg taler her allene deels om en større Grad af Følsomhed, en større Grad af OpfindelsesKraft; deels om visse uundgaaelige dorske Øyeblik, hvori Hjertet er koldt og Forstanden slumrer — Om jeg — som det kan være mueligt — endnu smigrer mig for meget, ved at holde disse Egenskaber for de første Kilder til den Svaghed, hvorom jeg taler — saa beder jeg af Hjertet om Forladelse derfor; og jeg lover hel- ligt, at naar jeg ved en nøyere Prøvelse af mig selv opdager andre, jeg da uden mindste Forbehold skal aabenbare dem for mine Læsere, saa hestlige, som de og maatte forekomme mig selv — For nær- værende Tid troer jeg, at de selvsamme Hoved- Træk i min Sjæl fra Begyndelsen af ere Skyld i, at jeg er blevet en Roman-Ridder, en Poët og en Elsker af Viinen —

Man maae for alting nøye legge Mærke til, at denne sidste Tilbøiyelighed, saalænge den ikke overskrider de Grændser, inden for hvilke jeg i ovenstaaende Paragraph har betragtet den, det er at sige, saalænge den frembringer de omtalte Virkninger, og ikke gaaer over Stregen; vist ikke i mine Øyne er en Feyl, som jeg enten formaaer at angre, eller har havt i Sinde at gjøre mine Brødre uskadelig, uden — — — i Hensigt til dens Følger — Dersom jeg oventil har kaldet den en Svaghed, saa er det blot fordi enhver sandselig Lyst egentlig er